

EUROPEAN CITIZENS' PANEL
Tackling Hatred in Society

Europos piliečių forumas „Kova su neapykanta visuomenėje“

*3-osios sesijos
santrauka*

[2024 m. gegužės 17-19 d.]

Trumpai apie...

Kokie yra prioritetiniai kovos su neapykanta veiksmai?

Į trečiąją, baigiamąją Europos piliečių forumo sesiją gegužės 17-19 d. Briuselyje susirinko apie 150 piliečių iš visos ES. Šių intensyvių diskusijų ir darbo savaitgalį buvo siekiama parengti rekomendacijas Europos Komisijai.

Didžiulio atsidavimo ir tvirto įsipareigojimo dėka piliečiai priėmė 21 rekomendaciją, kaip kovoti su neapykanta visuomenėje. Rekomendacijos buvo priimtos plenariniame posėdyje ir perduotos Teisingumo ir vartotojų reikalų generalinio direktorato (JUST GD) generalinei direktorei Anai Gallego Torres.

Kas toliau?

Tikimasi, kad į piliečių rekomendacijas bus atsižvelgta rengiant būsimas Komisijos iniciatyvas kovos su neapykanta visuomenėje klausimais. Štai [21 rekomendacija](#), pateikta Europos Komisijai. Netrukus bus pateiktas galutinis dokumentas, išverstas į 24 oficialiąsias ES kalbas.

Palaikykime ryšį!

Susisieksime su jumis, kad surengtume grįžtamosios informacijos renginį, kurio metu aptarsime, kaip Europos Komisija atsižvelgia į jūsų rekomendacijas.

Siekdami palaikyti ryšius ateityje, kuriame Europos piliečių forumų ir kitų Europos piliečių dalyvavimo projektų dalyviams skirtą tinklą. Jei **nenorite** prisijungti prie šio tinklo, kreipkitės į mus e. paštu COMM-CITIZENS-PANELS@ec.europa.eu ir pašalinsime jus iš adresatų sąrašo.

Kai kurias forumo sesijų nuotraukas rasite mūsų [Piliečių dalyvavimo platformoje](#). Galite jomis pasidalyti su draugais, šeima ir socialiniuose tinkluose!

JUST GD platina **mėnesinius naujienlaiškius**, kuriuose pateikiamos naujienos ir informacija apie renginius ir leidinius. Juos galite užsisakyti spustelėję šią [nuorodą](#).

Daugiau informacijos apie ES teisingumo, vartotojų teisių ir lyčių lygybės politiką galima rasti interneto svetainėje: [Teisingumas - Europos Komisija \(europa.eu\)](#) arba socialiniame tinkle „X“: [@EU_Justice / X \(twitter.com\)](#).

„Mes, 27 Europos Sąjungos valstybių narių piliečiai,

manome, kad kova su neapykanta Europoje ir visame pasaulyje yra prioritetas.“

Užuot neapkentę vieni kitų ir pykęsi, susitelkime į mums visiems naudingas europines vertybes - lygybę ir pagarbą žmogaus teisėms bei orumui.

„Jūsų indėlis padės apsaugoti mūsų demokratiją.“

Sunkiam dviejų mėnesių darbui artėjant prie pabaigos, piliečiai paskutinį savaitgalį grįžo į Briuselį į šį Europos piliečių forumą, skirtą kovai su neapykanta visuomenėje. Jie susirinko paskutinį savaitgalį, kad dviejose ankstesnėse sesijose išplėtotų idėjų pagrindu suformuluotų rekomendacijas Europos Komisijai. Penktadienį **Komunikacijos generalinio direktorato (COMM GD) generalinė direktorė Dana Spinant** tarė sveikinimo žodį į plenarinį posėdį vėl susirinkusiems piliečiams. „*Esate labai išmintingi, man padarė įspūdį šiame forume demonstruojama empatija, taip pat sąžiningumas ir atvirumas diskutuojant tokiu sudėtingu klausimu. Mums daug reiškia, kad visi pritariate tam, kad piliečių balsas būtų išgirstas Europos lygmeniu.*“

pat sąžiningumas ir atvirumas diskutuojant tokiu sudėtingu klausimu. Mums daug reiškia, kad visi pritariate tam, kad piliečių balsas būtų išgirstas Europos lygmeniu.“

Problemų apibūdinimas. Rekomendacijų pagrindo nustatymas

Po 2-osios sesijos redakcinis komitetas, kurį sudaro forumo nariai, rengė galutinį problemos apibrėžimą, įtraukdamas visų forumo narių pastabas.

„Buvo siekiama palyginti darbo grupės darbo rezultatus ir parengti bendrą tekstą (...). Galiausiai, praleidome 3,5 valandas, kol patikrinome kiekvieną žodį ir sakinį ir pridėjome visą 12 darbo grupių pateiktą informaciją“, paaiškino redakcinės grupės narys Gerhardas.

Neapykanta veikia visas visuomenės grupes. Dalyviai mano, kad kova su neapykanta Europoje ir visame pasaulyje yra svarbi užduotis. Tekste pabrėžiama, kad nededant pastangų kovoti su, pavyzdžiui, karų sukeltomis žaizdomis, ir jas išgydyti, konfliktų kurstoma neapykanta kelia grėsmę, kad bus išlaikytas priešiško ir susiskaldymo ciklas. Tekste taip pat pabrėžiama politikų ir visuomenės veikėjų atsakomybė skleidžiant neapykantą kurstančias kalbas, kurias dar sustiprina žiniasklaida ir socialiniai tinklai. Piliečiai pabrėžia, kad dėl nepakankamo švietimo apie skirtingas tapatybes, kultūras, toleranciją ir dėl nepakankamos komunikacijos, taip pat dėl patikimos informacijos internete trūkumo gali padaugėti nesusipratimų, įsitvirtinti išankstinės nuostatos ir kilti neapykanta.

Ekspertų atsiliepimai glaustai

Švietimas - pagrindinė vertybė formuojant ateities suaugusiuosius

Robinas Sclafanis, Europos žydų informacijos centro direktorius: „Švietimas yra toks svarbus siekiant, kad žmonės būtų laimingi ir gerai funkcionuotų. Šiuo metu ES įgaliojimai yra riboti, tačiau dar galima daug nuveikti skatinant veiksmus valstybių lygmeniu.“

Piliečių forumų potencialas stiprinti socialinę sanglaudą

Redingo universiteto sociolingvistikos profesorius Federico Faloppa: „Vidutinio dydžio miestuose Italijoje ir Jungtinėje Karalystėje organizacijos bando suburti piliečių forumus. Viename iš tokių Italijos miestų matome, kad įmonės klesti, nes jose „ nėra neapykantos“ ir remiamos žmogaus teisės. Turime sutelkti savo nuomonę vietos lygmeniu. Taip turėtumėme bendradarbiauti ir mes - ES, nacionaliniu ir vietos lygmenimis.“

Ar dirbtinis intelektas yra geras kovos su neapykanta sprendimas?

Nesrinė Slaoui, nepriklausoma žurnalistė: „Jei nekovosime su neapykanta internete, nebeliks prasmės. Algoritmai yra labai svarbūs, tačiau mums taip pat reikalingas žmogaus

dalyvavimas. Neturėtume pamiršti finansinių dalykų: platformos yra tarptautinės įmonės, jos gali gauti pinigų iš gero turinio arba blogo turinio. Piliečiams taip pat turi būti šviečiami. Rasizmas ir seksizmas prasiskverbė į DI; negalime leisti, kad mūsų ateitį lemtų šios išankstinės nuostatos.“

Duomenų apsaugos ir kovos su neapykanta internete pusiausvyra

Louisa Klingvall (JUST GD): „Europoje gyvename demokratinėje aplinkoje, tačiau taip nebūtinai yra visame pasaulyje. Anonimiškumo sąlygomis padėtis gali pasikeisti, kai kuriems žmonėms gali būti lengviau atsiskleisti, tačiau kartu skatinamos neapykantą kurstančios kalbos. Teisėsaugos institucijos gali gauti informacijos apie tuos, kurie skleidžia neapykantos pranešimus, visų pirma pagal Skaitmeninių paslaugų aktą (SPA)“.

Martinas Sacleux (JUST GD): „Europos Komisijoje nuolat ieškome duomenų apsaugos ir kovos su neapykantos turiniu internete pusiausvyros, todėl duomenų apsaugos reglamentas suteikia didelę apsaugą. Kalbame apie milijardus kasdien skelbiamų turinio vienetų, todėl mums taip pat reikia išteklių, kad valdžios institucijos galėtų nustatyti ir filtruoti turinį. Svarbu pranešti apie neapykantos turinį, kad kaltininkus būtų galima patraukti baudžiamojon atsakomybėn.“

Pažeidžiamiausių grupių apsauga mokant su jomis bendradarbiaujančius asmenis

„Equinet“ teisės ir politikos pareigūnas Daris Lewis Recio: „Yra daug politinių ir teisinių iniciatyvų, visų pirma susijusių su migrantais, kuriomis siekiama apsaugoti ką tik atvykusius žmones nuo neapykantos kalbų.“

Aukų rėmimas ir galimybė joms laisvai reikšti savo nuomonę be vertinimo

Arunas Mansukhanis: „Turime mokyti aukų apklausėjus, kad aukoms būtų suteikta kuo geresnė parama. Geriausias psichologas yra policijos pareigūnas, informuotas apie padėtį, ir asmenys, kuriems auka duoda parodymus.“

Ingrida Bellander Todino, JUST GD Pagrindinių teisių politikos skyriaus vadovė: „2012 m. priėmėme teisės aktus dėl aukų teisių, kuriuose nustatyta parama ir pagalba nusikaltimų aukoms. Aukų apsauga valstybėse narėse jau egzistuoja, tačiau turime

užtikrinti, kad ji būtų įgyvendinta ir prieinama aukoms, o paramos paslaugų prieinamumas yra esminis elementas apibrėžiant, ko reikia norint padėti aukoms.“

21 rekomendacija ratifikuota ir palankiai sutikta!

Šeštadienį piliečiai dirbo 12-oje grupių ir parengė 21 rekomendaciją. Su kai kuriomis iš jų galite susipažinti:

vaikams nuo 8 metų. Naudodamiesi šia kortele vaikai įgytų įgūdžių, reikalingų savarankiškai ir saugiai naršyti internete.

- **Vieša informuotumo apie neapykantą ir esamas kovas su ja priemonės bei teisių gynimo priemonės didinimo kampanija.** Piliečių forumas siūlo, kad Europos Sąjunga organizuotų informuotumo didinimo kampaniją apie neapykantos keliamus pavojus, jos priešastis ir kovas su ja priemonės. Tuo pat metu ES turėtų teikti informaciją apie įvairias kovas su neapykanta iniciatyvas ir apie aukoms prieinamus paramos kanalus ir priemonės.
- **ES saugaus naršymo internete kortele** siekiama užtikrinti saugų naršymą internete
- **Nesmurtinės komunikacijos skatinimas.** ES turėtų plačiau skelbti apie esamus mokymo kursus neapykantos nusikaltimų, neapykantą kurstančių kalbų ir nesmurtinės komunikacijos klausimais ir informuoti apie juos konkrečias tikslines grupes. Nesmurtinė komunikacija turėtų būti įtraukta į švietimo programas ir su šia tema turėtų būti supažindintos visos ES valstybių gyventojų kartos.
- **Labiau nepriklausoma žiniasklaida.** Turėtų būti reikalaujama, kad žiniasklaida bendradarbiautų su nepriklausomomis faktų tikrinimo organizacijomis ir skaidriai

informuotų apie savo finansavimo šaltinius. Turėtų būti ribojamas žiniasklaidos priemonių, kurias gali turėti asmuo ar įmonė, skaičius. Taip pat rekomenduojama, kad piliečiai aktyviau dalyvautų žiniasklaidos veikloje, siekiant daugiau dėmesio skirti jų turiniui ir skatinti bendrą abipusiškumo ir pagarbos kultūrą.

- **Neapykantą kurstančių kalbų internete stebėseną ir baudžiamąjį persekiojimą.** Anonimiškumas internete turėtų būti reglamentuojamas, kad kompetentingos institucijos galėtų geriau sekti neapykantą kurstančių kalbų autorius ir juos patraukti

baudžiamojon atsakomybėn. Europos Komisija turėtų sukurti darbo grupę, kuri atnaujintų ir išplėstų bendrą sąvokos „neteisėta neapykantos kalba“ apibrėžtį. Dirbtinis intelektas turėtų būti naudojamas siekiant pažaboti neapykantos kalbų plitimą socialiniuose tinkluose. Turi būti reikalaujama, kad platformos ir (arba) operatoriai pritaikytų savo algoritmus, kad jie galėtų pateikti platesnį nuomonių spektrą.

- **EP narių elgesio kodeksas.** Piliečių forumas siūlo įsteigti nepriklausomą pasitikėjimo komitetą, kuris parengtų Europos Parlamento narių elgesio kodeksą ir stebėtų neapykantą kurstančias kalbas ir klaidingą informaciją.
- **Europos jaunimo forumai.** Mokyklose organizuojamos diskusijos pagal piliečių forumų modelį galėtų padėti skleisti debatų kultūrą jaunajai kartai. Pavyzdžiui, galėtų vykti debatai dėl maisto mokyklų valgyklose, atsižvelgiant į įvairių religijų įpročius. Tai suteiktų galimybę pradėti diskusijas konkrečiomis kasdienėmis vaikams aktualiomis temomis, mokiniams būtų naudinga valgyklos darbuotojų ir virėjų patirtis. Mokyklų poriniuose projektuose galėtų vykti mainai Europos lygmeniu. 16-25 metų amžiaus asmenims turėtų būti organizuojami Europos forumai neapykantos klausimais (remiantis dabartinių forumų pavyzdžiu) jiems tiesiogiai poveikį darančiomis temomis: priekabiavimas kibernetinėje erdvėje.

„Jūs esate demokratiškos diskusijų centre.“

Sekmadienį piliečiai vėl dalyvavo plenariniame posėdyje, pristatė 21 galutinę rekomendaciją ir jas įvertino. Piliečiai vertino kiekvieną rekomendaciją pagal skalę nuo 1 iki 6, rodančią jų pritarimo tvirtumą. Siekiant užtikrinti skaidrumą, balsai suskaičiuoti dalyvaujant iš piliečių atrinktiems stebėtojams.

Po pristatymų ir balsavimo rekomendacijas **Teisingumo ir vartotojų reikalų generalinio direktorato (JUST GD) generalinei direktorei Ana Gallego Torres** pristatė vyriausia forumo dalyvė Gemma iš Italijos ir jauniausia forumo dalyvė Kamilė iš Prancūzijos. Generalinė direktorė padėjo 150 piliečių už jų atsidavimą, aktyvų dalyvavimą ir įspūdingą pasiekimą.

Baigiantis savaitgaliui, piliečiams padėjo už demokratiją ir demografiją atsakinga pirmininko pavaduotoja Dubravka Šuica. Ji pabrėžė, kad svarbu įtraukti piliečius į politikos procesą, išgirsti jų nuomonę ir užtikrinti, kad Europos institucijos tarnautų piliečiams: „*Jūsų įsipareigojimas padeda užtikrinti mūsų demokratijos atsparumą. Didžiujamės šiais piliečių forumais... Jau laikiu, kada galėsiu perskaityti jūsų rekomendacijas. Dėkoju už jūsų darbą.*“

Spustelėkite [čia](#) ir žiūrėkite penktadienio plenarinio posėdžio įrašą!

Spustelėkite [čia](#) ir žiūrėkite sekmadienio plenarinio posėdžio įrašą!

Svarbiausi forumo dalyvių akcentai

Matildė (Italija): „Man buvo svarbu susitikti su žmonėmis iš visos Europos - iš kitų gali tiek daug išmokti. Be to, pirmą kartą pamačiau, kad ES iš tikrųjų bendrauja su piliečiais. Tai buvo labai maloni patirtis.“

Nelsonas (Lenkija): „Man labiausiai patiko dirbti darbo grupėse: galėjome pareikšti savo nuomonę, diskutuoti atitinkama tema ir, net jei mūsų nuomonės buvo skirtingos, atmosfera visada buvo teigiama. Pirmoje sesijoje buvo daug emocionalių pasakojimų - būtent jie man labiausiai įstrigo atmintin.“

Petra (Čekijos Respublika): „Džiaugiausi skirtingomis nuomonėmis. Net jei su nuomonėmis nesutinkame, turime žmones išklaudyti ir į jas atsižvelgti. Aš daug išmokau. Mėgavausi pačiu procesu ir susipažinau su žmonėmis iš visos ES. Buvo smagu dirbti grupėse, tokie momentai man buvo maloniausi.“

Sybelė (Liuksemburgas): „Iš visų trijų sesijų man labiausiai įstrigo momentas, kai Kamilė ir Gemma perdavė rekomendacijas Anai Gallego Torres. Šis momentas simbolizuoja nuveiktą darbą ir bendras pastangas pasiekti konsensusą dėl šios 21 rekomendacijos. Didžiuojuosi tuo, ką pasiekėme: tai buvo nelengva, kartais kildavo nesutarimų, tačiau visi pasakė savo nuomonę ir prisidėjo prie diskusijų. Ši patirtis rodo, kad piliečiai gali būti aktyvūs ir pateikti svarbių idėjų politikams.“

